

Амели. „Можете ли да помислите друго!“ — На вратата се показва Христофоровъ, сваля си шапката и чака въ съкрушена поза. Амели шепнешкомъ изказва прѣдъ Драгоданоглу увѣреността, че той ще се покаже кавалеръ въ тая минута. Той отговаря, че нѣма нищо противъ псѣщението му. Амели се ржвува съ Христофорова, изказва му съчувствието си, прѣдлага му столъ и излиза заедно съ Драгоданоглу, за да остави сами Мила и Христо. Мила (като прѣзъ сънь). „Колко ми е добръ тѣй, колко ... Кждѣ отивашъ? Чакай ме!“ (Чува се много далеченъ грѣмъ). „Колата.. на колата ли ще се качимъ? Защо бързашъ! Останахъ...“ Христофоровъ нѣжно я увѣрява, че нѣма да я остави: може ли той безъ нея? „Ние сме тръгнали, за да се срѣщнемъ“, успокоява я той. *Мила.* „Азъ не искамъ да умра... Недѣйте ме убива...“ *Хр.* (прѣгрѣща я). „Азъ съмъ тукъ, азъ съмъ тукъ.... Ние ще умремъ заедно.“ И гърмотевица и рукналъ дждъ заглушаватъ единъ револверенъ изстрѣлъ. Христо е убитъ. Мила съ ужасъ скоква въ леглото си, отчаяно нѣженъ гласъ извиква „Христо!“ и издѣхва надъ него. Дждътъ постепенно утихва, чуе се ослабналото ехо на гърма. Изплашени отъ гърмежа и отъ вика на Мила, Амели, Елисавета и Стефанъ се притичатъ въ стаята. Драгоданоглу колѣннички, опира чело въ леглото и плаче. Послѣденъ слнчевъ лжчъ, пробилъ тъмни облаци, озаря прозорцитѣ.

Какъвъ е смисълътъ на Яворовата трагедия? — Яворовъ безспорно е искалъ да ни нарисува прѣходната фаза, въ която се намира днешното младо българско поколѣние, откъснато вече отъ старото, но още неспособно да осѣществи нѣкакви положителни идеали. Христофоровъ и Мила сж нови хора — идеалисти, индивидуалисти, ако щете — но тѣ не издържаватъ борбата съ прѣчкитѣ въ живота и лесно падатъ жертва на своята непрактичностъ или — на своето безсилие. Поради това тѣ не сж напълно достойни за името трагически херои, особено Христофоровъ, който не се бори упорито да постигне цѣлта си, а лабаво се носи тамъ, дѣто го тласка течението на враждебнитѣ нему условия. Мила е трагична личностъ, но трагизмътъ въ нейната участъ е плодъ на нейното пасивно съпротивление, а смрътъта ѝ е една реакция — почти рефлексъ — на едно насилие отвънъ. Мила не се излага съзнателно на смъртъ — не мотивира съ неопровержими аргументи, че безусловно е необходимо тя да умрѣ; а просто постепенно става все по-тъжна и по-отчаяна, додѣто — съ единъ внезапенъ жестъ — се фърля подъ колелата на трамвая.

Но не трѣба да искаме отъ Яворова една идеална трагедия: нека помнимъ, че това е първия му опитъ въ областта на драмата и че до вчера той бѣ изключително лирически поетъ. При това азъ лесно си обяснявамъ, защо Мила и Христофоровъ сж така безпомощни въ борбата съ суровитѣ условия на живота. Яворовъ, ненапълно още отърсенъ отъ прѣдишния си песимизмъ, е наблюдавалъ прѣдимно отрицателни типове, а ония, които би